

גדעון תלפז : שכונת חאפ

הקולונל אירוויין פישק רגליו פישוק רחב, באמצע קרחת קטנה במעבה מטע הבנות הערביות שבהצרנו, כשרגלו השמאלית רומסת, מתוך פיזור־נפש, לוח קרטון עבה, משורטט אל־ף־בי"ת שתי־וערב, ורגלו הימנית דורסת חשבונית עץ, שהצבע המקורי ניטל זה־כבר מפדוריה הקטנים, ידו השמאלית לופתת את משענת כסא־הפעוטות הגבוה והימנית מריצה על קדקדי רצוא ושוב את המכונה, בתנועות אטיות וקצובות. בדיוק לפניו, על כסא־הפעוטות הגבוה, ישבתי אני ועיני נעוצות באפס־מבצע בלוח הקרטון, שסימניו הרבו להסב לי ייסורים עד שהצלחתי לבסוף לשננם, ועל צווארי קשורה מגבת לבנה, שהצמיחה אזני־ארנבת על ערפי, ושערי הגזוח פוזר עליה, באלומות ובשבליים בודדות. לפתע, בלא התראה מוקדמת, נדמה המכונה ועמה חדל מיתלש שערותי. זקפתי גבותי וראיתי את ידו של הקולונל נשמטת מטה בעצלתיים. מזווית פי נשפתי לתוך עיני הימנית והפרחתי מתוכה שעה חצופה, וכשהגבהתי ראשי אט־אט, במלוכסן, ראיתיו בכל קומתו המזוקפת, בשערו המאפיר ובשפמו השחור, עומד וכורה אוזן לעומת סוכת הגפנים.

הקולונל אירוויין צריך היה לשמן את המכונה מכבר אך הדבר היה נשמט מזכרונו מדי בואו אל חצרנו, רכוב על אופניו, ועל הסבל מאחוריו, השק והחרמש, במטרה לקצור את התלתן בשביל התרנגולות של הדודה זלדה, למעשה, הכיר רק תספורת־סיר, כפי שהורה סרג'נט היל בחיל־החפרים־המלכותי, לסגנונות אחרים לא העניק מעמד חוקי. אלא שאותו בוקר נזדמן אלינו לא בשל התלתן דווקא אלא בשל המודעה הקטנה — דף תלוש ממחברת חשבון שחובר בנעצים אל עמוד־החשמל שליד לוח־המדעות — שבישרה למעוניינים כי בחצרו של קופלמן הקטן אפשר לקבל את שירותיו של תיש־הרבעה מגזע משובח; מודעה זו משכה את תשומת־לבו של הקולונל בגלל תיאודורה, העיזה שלו, שצֶת־דודים לה. רק שקופלמן הקטן לא היה בחצרו באותה שעה, משום שאותה שעה ממש נהג כמשוגע בחוצות המושבה את המיכלית השחורה שהרכיזה את הרחובות, בהתזה מלכותית, מסילונים שבקעו ממשפכים שפירכתיה, עברה לאטה על־פני הכביש, בצורה שאיפשרה לנו לספוג את הטיפות גם כשעמדנו ליד לוח־המדעות.

אף שהפעם לא בא לגזז תלתן, ביטלה אמנו את כל מחאותינו וכפתה אותנו לטפס על הכיסא הגבוה, לשבת לפניו ולהפקיר לחסדיו את כרבלותינו, כדי שישליט בהן להנאתו קצת סדר והגיון. והנה, בעיצום הגו, רפתה ידו האוחזת במגזזה ונשמטה בפתאום מעל קדקדי. הבטתי בו בחשד וראיתי איך הוא מצמצם את עינו השמאלית, מרחיב את הימנית ומהדק את שפתותיו. אות מובהק להיותו מצותת לקולות.

„קולונל אירוויין, אמרתי, דובר אליו בשפתו. „מה אתה שומע?“
„ציוצי צפרים, קורפורל“.

„מאיפה?“

„מפיוון הסוכה“.

הוא הניח את המגזזה על הדום הכיסא, שילב זרועותיו על חזהו וחיידד אזניו.
כריתי את שלי וקלטתי את הקולות שבאו מפיוון הסוכה.

„גברת גולדברג, גברת גולדברג“, צייצה הצפור האחת.

„גברת גולדברג, הודעה חשובה מאד“, צייצה הצפור האחרת.

„קורפורל“, אמר הקולונל, מסב לאט ראשו לעברי וזוקר את שפמו המאפיר, „אתה
חפשי ללכת לסקור את המתרחש“.

הצדעתי במועל־ייד, קרעתי מעלי את המגבת המדגדגת, וגיזת ראשי נשרה על
ברפי הערומות, וזינקתי לעבר הסוכה, רץ־דץ בין העצים הצפופים ופורץ החוצה
לתוך השמש, וכך הספקתי לראות את גברת גולדברג פותחת את הדלת ויוצאת מן
הבית.

„חוטפים את האדמות שעל־ייד המושבה הגרמנית!“ פתחה מיד גברת מנדלבוים,
אדמת־עיניים מרוב ריגוש.

„אומרים שכל האיזור ההוא אדמת־הפקר, שכונת־חאפ! בואי מהר, אנחנו נוסעות
לשם מיד“, הוסיפה גברת אלקסנדרוני, הצפור האחרת.

הגברת גולדברג, שמעולם לא ניתן לחשוד בה שאין לה נטיות להגדיל את רכושה,
הסירה מעליה בחפזה את הסינר, נכנסה למטבח, הורידה את סיר־התבשילים מעל
הפתיליה, לבשה את שמלת־הדרכים, משחה שפתותיה בששר עז, העבירה את
המברשת על שערה, נעלה את נעלי־העקבים, וכשבידה הארנק — פרצה החוצה.

„אירוויין“, צעקה, „אירוויין, אירוויין!“

הקולונל גח מתוך מעבה המטע, מתוך האפלולית הצוננת המכושפה, גח ויצא לתוך
צלילות הבוקר הרענן, ניער ראשו ומיצמץ בעיניו מפני השמש החזקה.

„כן, גברת גולדברג“.

„אירוויין, אני נוסעת לחטוף אדמה ויכול להיות שאחזור מאוחר. תהיה דוד טוב,
תישאר כאן ותשגיח על הילדים“.

„כן, גברת גולדברג“.

„ואם ירצו לאכול, תחתוך להם לחם ועגבניה ותחמם להם אטריות בחלב. זה מזין
וזה לא קשה גם בשביל עצלנים כמוך. אירוויין, את הפ־ספ־וס הזה אני לוקחת אתי.
רק תראה שלא יילכו מפות ושלא ישחקו בגפורורים ושלא יתחשק להם להדליק
שוב את הצריף“.

„כן, גברת גולדברג“.

בראש גזז־למחצה, במכנסיים שעד הברכיים בלבד, בחולצת־בוקר קלה, הלך־רץ־
דהר הפ־ספ־וס הזה אל תחנת־האוטובוסים. ועם אמו ושתי שכנותיה טיפס־עלה
לקומה השנייה של אוטובוס אדום־לוהט, דר־קומתי, אל המושב הקדמי שממנו

אפשר להשקיף על כל העולם, ועל הדרך הבאה מנגד, ועל הבתים והמגרשים הרצים משני צדדיה, ועל העגלות־הרתומות־לסוסים והמכוניות והולכי־הרגל החולפים בתוכה, ועל העצים שניתן לגעת בצמרותיהם מבעד לחלון האוטובוס. היום היה חמים ובהיר והאוויר היה רענן וצלילות היתה בו מן הגשמים שירדו בתחילת השבוע, והאוטובוס היה מלא נשים וגברים וטף שנסעו לשכונת־האפ. הנהג צפר שלש צפירות עליזות ויצא לדרך.

„הלב שלי לא שקט מזה שהשארת את הילדים בידינו“, אמרה הגברת מנדלבוים. „עכשיו הוא בסדר. שום סכנה אין ממנו לילדים“, אמרה הגברת גולדברג. „פעם עקבתי אחריו כשקצר את התלתן. הוא הרים את ראשו ועיניו פגעו בעיני. שלושה לילות רצופים לא יכולתי לישון אחר־כך“, אמרה הגברת אלקסנדרוני. „הוא היה מסוכן כאשר שיחררו אותו מהצבא“, אמרה הגברת גולדברג. „אחותי כתבה על זה לנציב העליון ולמפקדים שלו בצבא. ואז הם הכניסו אותו למוסד. האנגלים טיפלו בו בהגינות. עכשיו, תודה־לאל, הוא לא יכול להזיק אפילו לפטרייה.“

„המשחקים הללו שהוא משחק עם התינוקות“, אמרה הגברת מנדלבוים, „כאילו שהוא עדיין בצבא והם החיילים שלו“.

„אין בזה שום סכנה, יקירתי. הוא רק משתעשע והם מבינים אותו ואוהבים אותו“, אמרה הגברת גולדברג. „אני מרשה לו אפילו לספר אותם כי זה עושה לו מצב־רוח טוב“.

האוטובוס נסע ונסע ונסע. הבחנתי בה מהר מאד. היא ישבה מולי, על ברכי אביה, וליקקה תרנגול־על־מקל. כשהבטתי בעיניה היא חרצה לעומתי לשון קטנה ואדומה. הוצאתי את הלדר שלי מפיס חולצתי, פרסתי לי פרוסה הגונה, נגסתי ומצצתי במהירות, ואת היריעה הנותרת גלתי והכנסתי לחולצתי. הבוקר היה צח מאד ונעים מאד. היא עיוותה פניה וקימטה את אפה. הוצאתי את ידי החוצה וקספתי ענף.

„גדעון“, צעקה מיד הגברת גולדברג. „רשע קטן! שתי ידיים בריאות הן יותר מדי בשבילך?“

היא צחקה מולי וחשפה שניים לבנות ונקיות. הסבתי פני והבטתי בענין על הדרך שהתקפלה תחתינו. כשהגנבתי אליה מבט מזווות ראיתה לוקקת עדיין את הסופריה ומתבוננת בי, אך פניה היו עתה חושבים וישרים. עיניים כחולות היו לה כמו שמיים ושער זהוב כמו חול והיה לה סרט תכול על שערה הזהוב. האוטובוס נסע ונסע.

„אני מקווה שתישאר גם לנו חלקת־אדמה“, אמרה הגברת אלקסנדרוני. „אני רוצה שיהיה לי משהו ביד כשנחמלה שלי תבוא עם בחור ותגיד לי: אמא, תכירי את החתן שלי. אם אתפוס מגרש גדול אוכל לבנות לה בית קטן עם לול ועם פרדס. היא תצטרך הרבה מקום אם היא תתחיל מיד בהריונות כמו שסכתא שלה ואמא שלה היו רגילות“.

האוטובוס נסע ונסע ונסע. עצמתי את עיני והנחתי לרוח שתבדר את שערי. את

הענף החזקתי על ברכי ואחר־כך על כתפי ואחר־כך על אפי. שמעתי איך היא צוחקת בקול רם. נישחתי שהיא מדברת אל אביה, אולי אפילו מצביעה לעברי. שכונת־חאפ היתה המקום הצפוף ביותר שראיתי מימי, חוץ אולי מרחבת העיריה כאשר החזירו הביתה את השבריים מבני המושבה. נשפכנו אליה בשטפון גורף מן האוטובוס הדו־קומתי ומהאוטובוסים שנעצרו לפניו ואחריו. רוב השטח כבר היה תפוס על־ידי אנשים שקדמו לנו וזיפו את עצמם בנתחים הטובים של אדמת־ההפקר. הקרקעות כבר היו מחולקות ומסומנות ומתוחמות באמצעות כלונסי־עץ, עמודי ברזל, גלי אבנים, קרשים, עתונים, פחים, חלקי לבוש והשד־יודע־מה. בתוך החלקות הכבושות כבר שכנו בעליהן ושילטו אותן בשלטים שנשאו את שמם וכתבתם עד כי לא יכול עוד איש לערער על בעלותם.

אמי אחזה בידי והחלה לפלס לנו דרך בתוך המהומה והערבוביה. ליכנסתי מבטים וראיתי את הגברות מגדלבוים ואלקסנדרוני דהרות לידינו בפנים משונים — כנשוכות נחש, כנסות מן האש, כנמלטות מן המגיפה. באורח בלתי־צפוי, באורח יוצא־מן־הכלל ממש, נפלא היה לשעוט שם כסייח חפשי־מפל, בטלפיים פוחזים, בעיניים בורקות, באש בוערת בכל צינורות־הדם, לרוץ שם, בתוך הזרם הגורף ומחוץ לו, ולחוש איך האדמה רועדת ומתמוטטת מתחת לרגליים, לעוף קדימה, בקריאות מתפרצות עמוק מתוך החזה, לנופף בידים, ולחוש במשבים החדשים הנושבים על הפנים הלהטים, ולהגיע, להגיע ראשון אל אפיק הנהר, השטח היחיד הפנוי עדיין. נפלא היה שבעתיים לצוד מבט ולראות אותה, יושבת על כתפי אביה, הדוהר במרחק־מה מאחרינו, כשעיניה נעוצות בי פתוחות וחמות וגדולות.

מרחק צעדים אחדים מן האפיק נעצרה אמי, חלצה נעל אחת, העמידתה שם ואחר־כך התעופסה משם והלאה, חלצה את הנעל האחרת והניחתה במרחק כמה עשרות מטרים משם, ומשם בדהרה קדימה, אלוהים, איזה מגרש ענקי שיהיה לנו, קדימה בלא להיעצר, נושמת ונושפת, ברכיבה משם, מושכת את רגלה הימנית, המיוחפת, על פני החול האדומים, שכבר יבש מאז הגשמים, מושכת ומתווה על פניו הרוטטים תחת מידרס כפותיה קו ישר וארוך, וכך בשלושת אגפי המגרש שגבל באפיק, עד אשר — בבירור, גלוי ונראה לכל עין — עמד ריבוע המגרש, חגיגי, פראי־עדיין, אך נכבש.

משפת האפיק, מסמוך לאקליפטוס, הבאתי אליה חלוקי־אבנים, בחפני ובכסי, והיא החלה לפזרם, שותלתם על הקו הארוך, המשורטט על החול, מנעל אל נעל, ומתן אל האפיק. בעצם כל הריגוש וההמולה התפנית לראות את אביה מסמן את גבולות מגרשו מימינו ואת הגברות מגדלבוים ואלקסנדרוני עושות כך משמאלנו.

„אתה רואה, גדעון“, אמרה אמי, „יהיה לנו המגרש הטוב ביותר בשכונה“.

„בטח“, אמרתי. „אפשר יהיה לשחק כאן כדורגל“.

ליד האקליפטוס צמחו שיחי־קיקיון עבותים, משקיפים בדומיה על המים הירקקים הזורמים למרגלותיהם. הוצאתי את אולרי וכרתתי ענפים־מספר מהם, ולאחר

שמרתי מהם, בכמה הינפי להב, את עלוותם, נעצתי אותם באדמה, יתדות ראשונים בקרנות המגרש.

הייתי עסוק מאד. היא ישבה על אבן גדולה ועקבה אחרי המתרחש. אביה טרח לפזר חלוקי-אבנים בגבול המרוחק של מגרשם, ואני קרבתי אליה ונעצתי את הענף הכרות, על הקו לידה.

„אנחנו נהיה שכנים“, אמרה.

„אני אקים כאן בית על שלש קומות“, אמרתי בנמרץ, גוחן פעלתנית ליד הענף, גובר באולרי באדמה, מערם ומגבב עפר תחוח ומתלל את הגומה בה ננעץ הענף.

„אתה?“

היא הביטה בי בעיניים שדקרוני יותר מאולר. מבלי משים, או אולי במכוון, נפל פתאום סרטה על החול. הרימותי את הסרט והגשתיו לה, ניצב לפניה, קורפורל פשוק-רגליים, מתוח-חזה, זקוף-צמרת.

„הבית הזה יהיה בית בתכלת כמו הסרט“, הצהרתי אבירית.

„ומי יגור פה?“

„אני.“

„לבדך?“

„לבדי.“

„לא תהיה לך אשה?“

„לא.“

„ולא יהיו לך ילדים?“

„לא.“

„למה?“

לא הספקתי להסביר לה את השקפת-עולמי והנה התערב אביה בצורה מאד בלתי-אבירית.

„זאבה, את מלכלכת את השמלה?“

„לא, אבא“, ענתה. „אני יושבת על אבן. אני נוהרת, אבא.“

„אל תאבדי את הסרט?“

„אני לא אאבד, אבא“, נאנחה בקוצר-רוח.

מיותר לציין. היא נעלה געליים לבנות וגרבה גרביים לבנות והיו לה רגליים קטנות.

„תן לי לדר“, אמרה.

הוצאתי את היריעה מכיס חולצתי ופרסתי לה פרוסה גדולה. אצבעותיה היו דקות ועדינות ועל זרועה היה ענוד שעון פלסטי, שמחוגיו הורו כל העת על השעה חמש. היא זללה את הלדר ברעבתנות גדולה.

„מדוע השער שלך גזוז רק בחצי ראש?“ שאלה.

„מפני שזוהי תספורת צבאית.“

„אתה בצבא?“

„אני קורפורלי“.

„לי יש שלושה ילדים ואני רוקדת באלט“.

זה היה יותר מדי בשבילי. הרגשתי שאני נשבר, שאני מאבד את כושר־ההתנגדות שלי, שאני מתחיל להתאהב בה עד־למעלה־ראש. לבי קיפץ כמשוגע כאשר הביטה בעיני, ולפתע חלף בי הירהור מוזר, שהנה אוכל לעשות למענה כל מה שתבקש ממני, אפילו לגדל תופיים. התחלתי לשנוא את אביה, שהלך וקרב לעברנו בצעדים מאושיים של איש ממוצע־קומה, גיבח וחייכני.

אבל הוא ניגש אלי והרים בכפו את סנטרי.

„מעניין, מאיפה אני מכיר את אדוני?“ אמר.

„אני לא יודע“, אמרתי.

„האם אינך במקרה הבן של יענקל גולדברג?“

„במקרה כן“, אמרתי.

„אם כך, אנחנו מפרים ותיקים“, אמר. „אני הייתי בברית־מילה של אדוני לפני שמונה שנים, אבל אז היית בדיוק כמו עכבר קטן. יענקל גולדברג הגיש יין כמו מים בברית־מילה של אדוני. בלי־עיו־רעה, כמה שהנכד של סבך צמח מאו?“

רציתי לומר לו, וזו ולך־לך מכאן, איש גדול. אני רוצה לאהוב את הבת שלך. זוו, בחיך; אבל אמרתי: „אבא שלי מגויס. הוא בסוריה עכשיו“.

„אני יענקל גולדברג“, אמר, „נולדנו יחד במלאבס. והשמות שלנו עדיין חרותים על אותו שולחן של כיתה ה', בנצח־ישראל. בעשרים־ואחת נלחמנו בנבוסים נגד הערבים ואחר־כך הלכנו יחד להצטלם בסולחה שעשה השייך אבר־קישק באהלים שלו“.

„אבא שלי בונה חפירות נגד הגרמנים“, אמרתי.

„תשמעי, זאבה“, אמר. „אני והאבא של זה שיחקנו בהגנה של מכבי־אבשלום. יענקל גולדברג היה הפלם הטוב ביותר בהיסטוריה. היתה לו בעיטה שהעבירה את הכדור על כל המגרש. לפעמים היה ערשה מספריים ובוועט למעלה וזה היה לוקח לפדור חצי שעה עד שהיה נופל למטה. הסבא שלך, גולדברג הזקן, כעס נורא כשנדוע לו שאביך משחק בשבת. הוא היה מחביא את התלבושת ואת נעלי־הכדורגל וסוגר את אביך על מנעול. כשהיינו באים לקחת אותו למשחק הוא היה צריך לקפוץ מהחלון, רק שהזקן לא ירגיש“.

„יש לי עוד שני אחים“, אמרתי.

„אני יודע“, אמר. „בזמן שהתורכים נלחמו כאן נגד האנגלים, עוד לפני שהאוסטרי־לים נכנסו למושבה, היה רעב גדול בארץ. בקושי הצלחנו להשיג קמח לאפות לחם שחור. אני זוכר איך יענקל גולדברג שבר את העצמות לשמוראל כהן שהיה היחיד שהצליח להביא כיכר לחם לבן לפיתה, ואיך הכריח אותו לחלק את האקמק בין כולנו“.

„אני קורפורלי“, אמרתי.

„אני מתאר לעצמי“, אמר. „אתה הולך בדרכי אביך ואתה לא מבייש אותו. ידעת

שאביך עשה את האורנוע הראשון במושבה? כן, מוריה'. כך קראו לו. והוא היה על־יד היקב. לילה אחד, כשהציגו שם בפעם הראשונה את צ'ארלי צ'פלין, פרצה סערה גדולה, שהעיפה את שלושת קירות־הפח של צריף האורנוע, וגם את שלושת חברי התזמורת, שניגנו מנגינות מלוות לסרט. אבל אבא שלך לא התבלבל. הוא תפס את המכוונות בכוח של שמשון הגיבור והמשיך להקרין את הסרט על הקיר היחיד שנשאר עומד, קיר הבטון. וכך הצלחנו לראות בפעם הראשונה את צ'ארלי צ'פלין, בלי שאף אחד מאתנו יעזוב את האולם המלא, למרות הרוח והגשם והקור. מה שמך?

„גדעון“, אמרתי.

„בטח“, אמר. „הייתי צריך לזכור את זה מהברית. אז תשמע, גדעון. אני רוצה לספר לך על משחק אחד, משחק על הגביע, ששיחקנו נגד נבחרת המשטרה הצבאית. החלוץ המרכזי שלה היה קפטן קפראטה, מפקד המשטרה בחברון, שבזמן הטבח בחברון ישב על מרפסת המשטרה, בכסא גות, שתה קפה, עישן מקטרת והשקיף על הנוף. הוא היה חלוץ נועז ואבא שלך לקח את זה בחשבון כשהגביה את הכדור בראשו, כאילו בתמימות, ובזה גירה את קפראטה לזנק על ראשו. ואז התכופף אביך וזו הצדה והאנגלי ריחף באוויר כמו עלה ברוח, שר את אל־מלך־נצור, ואחר־כך נפל והתרסק. השופט היה מוכרח להפסיק את המשחק לחצי שעה כדי שנוכל לאסוף את כל העצמות של הקפטן קפראטה, שהתפורו לכל אורך קו השש־עשרה.“

הגברת גולדברג סיימה את מלאכת תיחום המגרש, אספה את נעליה מקרנות המגרש, נעלה אותן וקרבה לעומתנו.

„אני מספר לשמנדיק שלך על אביו“, אמר האבא של זאבה.

„עוד יהיה לו זמן לשמוע, מר כוכבי“, אמרה גברת גולדברג. „עוד יהיה לו זמן, כשהמלחמה תיגמר ואבא שלו ישוב הביתה. סיפורים כאלה אי־אפשר לקנות בנאפ“.

„את מנצלת את הזכויות שלך כאשתו של חייל בחזית, גברת גולדברג?“

„אני משתדלת לא להחמיץ תפסתי חצי דונם. ואתה?“

„רבע. אין לי שאיפות כל־כך גדולות.“

איש עב־כרס, חובש מגבעת, מרכיב משקפיים עבות־זכוכית, צולע על מקל־הליכה מגולף־ידיית, קרב לעברנו.

„שלום מר קלפוס, גם אתה כאן?“ אמר אבא של זאבה, עם שהוציא מכיסו קופסת פח בצבע אדום שעליה היה כתוב „מספר“ פתח את הקופסה, הוציא סגרייה אחת, נעצה בפיו, סגר את הקופסה והחזירה לכיסו.

„מה אתם חושבים?“ אמר מר קלפוס. „המושבה התרוקנה. כאילו שעוף־השמיים העביר את השמועה.“

הוא נעץ מקלו באדמה, נשען עליו ושילח מבטיו לכל העברים.

„אני רואה שגם מרמת־גן ומת־אביב ומכל הסביבה באו הנה. והם דווקא תפסו את האדמות הטובות שעל הגבעה“, אמר.
 „הם הקרובים לצלחת“, אמר אבא של זאבה.
 „אני לא מתאוננת על מה שנפל בחלקי“, אמרה הגברת גולדברג.
 „איך העסקים? קנית כבר משהו?“ שאל האבא של זאבה.
 „אני מנהל משא־ומתן“, אמר מר קלפוס. „גברת גולדברג, זהו המגרש שלך?“
 „כן“.

„אני מוכן לקנות אותו בעשרים לירות. אני משלם כל־כך ביוקר רק בגלל שאני יודע שאת אשתו של חייל, עם שלושה ילדים, ועם תשלום של חמש לירות בלבד לחדש, ולמרות שאני בעצמי אמכור אותו בשבע־עשרה לירות לכל היותר“.
 „אני אחשוב על זה, מר קלפוס“, אמרה הגברת גולדברג.
 „עשרים־וחמש“, אמר מיד מר קלפוס בקול צרוד.
 „זהו מגרש עלי־יד הנהר ובקיץ נוכל לשוט כאן בסירות ולדוג דגים“.
 „שלושים!“

„נראה“, אמרה הגברת גולדברג. „בינתיים אינני ממהרת, מר קלפוס“.
 מר קלפוס שלה מהכיס הקטן של מכנסיו שרשרת־זהב ארוכה, שבקצה הידלדל שעון־כיס עגול, מצופה־כסף, מר קלפוס פתח את מכסה השעון וקירב אל עיניו את לוח הספרות הלטיניות, המוריק משנים והאכול צלקות ושרטות.
 „השעה כבר אחת־עשרה ושלוש דקות“, אמר מר קלפוס, „ולצערי לא אוכל להציע לך יותר משלושים לירות, כולל הסידורים בטאבר“.
 הוא סגר את שעונו בנקישה והכניסו לכיסו הקטן, מתחת לכרסו, והשרשרת, המחוברת לכפתור מכנסיו, ביצבצה ונשתרבה החוצה. אחר־כך הוציא מכיס הביטנה של מעילו קופסת־פח לבנה, עגולה, אחזה בין שתי אצבעותיו, לחץ, פתח, נטל קמצוץ טבק, טמנו בנחיריו, עמד ונשם עמוקות, עצם את עיניו ושוב פקחן, נאנח, סגר את הקופסה והכניסה לכיס הביטנה של מעילו.
 „עלי ללכת“, אמר.

הוא עקר את מקלו מן האדמה, הרימו והיפכו באוויר וקירצף מעליו, בצפרניו פירורי עפר שדבקו בו, חזר ונעצו באדמה, עקר את שמאלו הצולעת, והחל לנוע לאטו לעבר המגרשים הסמוכים, של הגברות מנדלבוים ואלקסנדרוני.
 „ילדים“, אמר אבא של זאבה, „לכו לשחק ליד הנהר אבל תיזהרו שלא ליפול למים“.

הלכנו אל שפת הנהר, למקום שצומח האקליפטוס, ואספנו חלוקי אבנים. בקיץ שעבר הייתי במבצר־אנטיפטרוס ושטתי בסירה על הירקון וקטפתי קני־סוף והעפתי טייארה ושלחתי מכתבים לאלוהים וזולתי סברס ולנתי באוהל ערבי ואכלתי פיתה מן התבון ורכבתי על דבשת גמל ובלעתי תיבן ושתיתי מים מן הג'ארה ועשיתי צפצפות מגבעולי חטים וחלבתי תיש ומיסטקתי מסטיק מקליפות בננה והדבקתי אותו על הכיסא של יונגרמן המחנך וריתי ברובה וחבשתי קובע־פלדה

ולבשתי מסכת־גז וגידלתי תולעי־משי וקליתי תירס ופגעתי במקלע בחסידה עפה והרגתי שתי תחולות והאכלתי צב אחד זקן ושלש צפרדעים רעשניות וייבשתי פרחים במכבש וגנבתי פומלות מהחצר של רובינשטיין מכבה־הסיד ושרפתי את הדחליל בגינת בית־הספר ועשיתי בכל יום ארבעה סיבובים על האופניים של מיקו ופיטמתי את בטני באַרְבָּאס בתמרינדי ובקסטאניים וסחבתי אסקימו ומצאתי צוקרקנדל ושפכתי גוגול־מוגול ואמרתי כמעט על כל דבר בוקרה־פִּיל־משמיש. זה מה שעשיתי כל הקיץ שעבר. והיא? היא גידלה ילדים ורקדה באלט כל הקיץ שעבר. כל הקיץ שעבר.

ישבתי על החול וחייבתי את ברכי בידי, והבטתי בבבואתה שריצדה בתוך המים. היא עמדה על רגל אחת. וכף־רגלה השמאלית נוגעת בברך הימנית, כמו עגור, וידיה על מתניה.

„אי־אפשר לרקוד כאן“, אמרה. „החול מפריע.“

„שבי, זאבה“, אמרתי.

היא התישבה על החול, לידי. קמתי וזרקתי חלוק־אבן על־פני המים, והאבן קיפצה כמו דג מעופף, על־פני המים, לאורך הנהר, ורוח קלילה החלה לנענע את עלי הקיקיון. זאבה הביטה לעבר האנשים הרחוקים מאתנו, שרחשו כמו נמלים על מגרשיהם הקטנים, בחבורות וביחידים.

„באביב אני אלך לפיצה לקטוף נרקיסים“, אמרתי. „אנחנו הולכים לשם כל שנה לנטוע עצים בט״ו־בשבט.“

„מה הם מחכים?“ שאלה זאבה.

„אני לא יודע“, אמרתי. „הם תמיד מחכים. אני לא יודע מה הם מחכים. יש כבר שמש חזקה בשמיים. חם לך?“

„לא.“

„את מזיעה?“

„לא.“

„אני דיברתי אתמול עם אברהם שפירא“, אמרתי. „אמרתי לו שלום־אברהם־שפירא. הוא הלך ברחוב חובבי־ציון עם חליפה לבנה ועם כובע לבן ועם נעליים לבנות.“

היא הביטה במים הזורמים באפיק לידנו ושתקה.

„את חושבת שיש כאן דגים אדומים?“ אמרתי.

„אולי“, היא אמרה.

„פעם אחת עברתי בשוק הקטן וראיתי איך הוא יושב אצל חכמוב ומעשן נרגילה“, אמרתי.

היא ישבה ושתקה. לא ידעתי על מה היא יכולה לחשוב. הוצאתי מכיס מכנסי את אולרי המצופה שן, שלפתי את להבו, הנחתי אותו על גב כף־ידי, הנעתי אותה באוויר והקפצתי את האולר. האולר ריחף באוויר, התהפך פעמיים ונפל. להבו חדר וננעץ באדמה. אחזתי בראשו המצופה, ואט־אט שלפתי, מרימו במלכסן, מן החור. הלהב הגיח מן החור. משכתיו לאחור, נשרך על האדמה ופולח בה חריץ צר

וארוך, מאווש, רועד ומזדקר. אחר־כך, באחת, נגחתי באצבעי את הראש המצופה והדפתי כלפי מעלה. האולר התרומם ביעף, התהפך היפוכים אחדים באוויר, התווה קשת לבנה ונכנע לכוח משיכת־האדמה, בוקע וחודר ליד נעליה הלבנות של זאבה. שם עמד, מזדעזע לרגע קט, ולבסוף קפא ודמם. זאבה משכה אותו מן האדמה, העבירה את שתי אצבעותיה על חוד הלהב, קינחה מעליו את קליפת האדמה הרגובית, ובלי לשנות את תנוחתה החלה לחרות בו על הגזע העבה של האקליפס־טוס, קשה־הקליפה. הבטתי על אצבעותיה הדקות והעדינות, המחזיקות באולרי וחרטות על גזע העץ, וראיתי איך הן מתחילות להאדים. גביעונים חריפ־יריח נשרו על ראשי מן הענפים הגבוהים שבצמרת העץ, ועל המים שלידי שטה לה דוגית נייר. זאבה חרטה לב מפולח בחץ, ועל פלח אחד חרטה בעדינות ובאיטיות ג'דאון ואחר הגישה לי את האולר. נטלתי אותו, העברתי אותו על שפתותי, וחרטתי על הפלח האחר ז'ארה ואחר־כך קיפלתי את הלהב והכנסתי את האולר לכיסי, ושנינו הסבנו ראשינו לכיון הנהר וראינו איך דוגית־הנייר מתקדמת לארכו, לעבר הגשר. אצבעותי פגשו את אצבעותיה בחצי הדרך. רוקי המתק והחם צף ועלה, מרפד ולוסף את דפנות פי. אצבעותי נשתלבו באצבעותיה. נתמזגו לכף אחת, קפוצה והדוקה. הרגשתי שנלכדתי בחבלי אהבה טהורה ומושלמת, אהבה ממבט ראשון, אהבה שבלי ספק תשנה אותי מן הקצה אל הקצה, שתהפוך אותי לאדם חדש, אדם שלא יוכל עוד להרוג חתולות, לשרוף דחלילים, לחלוב תיישים. פחרתי מפני מעמסת העתיד הזה, אבל למענה מוכן הייתי לקבלו, באומץ, באחריות, ללא־חת.

ואז התערב ההווה. בבת־אחת שמענו את צעקות האנשים ואת צהלות הסוסים. הפנינו את ראשינו לעבר שכונת־חאפ וראינו את פרשי־המשטרה הבריטיים עולים עליה מכל העברים, מנפנים במגלבים ובשוטים ומסתערים על ההמון הניצב פעור־פה ושואל מה ואיך ומדוע. הסוסים צהלו וצנפו והפילו את הגדרות ואת העמודים שניצבו על המגרשים התפוסים. זה היה מרהיב, אבל לא היה בתכנית. אחדים מן הנשים והגברים הגדמים ניסו לעמוד נגד סוסי המשטרה ומיד חשו את טעם המגלבים. עמדנו שם והשקפנו על הגבעה המתרוקנת והולכת, וראינו איך נוטשים האנשים את מגרשיהם וחומקים עלובים ומושפלים אל עבר הכביש, שבו היו מפוזרות תחנות־האוטובוסים. הבטנו במתרחש בלא זיע, אצבעותיה משתרגות באצבעותי. כל שכונת־חאפ הלכה לאיבוד לעינינו. כל זה היה מצחיק ומזור כאחד, כה רחוק וכה בלתי־שייך. אחר פניתי אליה והיא פנתה אלי ועינינו נפגשו. ראיתי את ראשי נשקף באישוניה. אחר קרבנו זה אל זה והבטנו למים, וראינו את הבבואות שלנו מרקדות זו לקראת זו, קרבות זו אל זו, נשפכות זו אל זו, מתערבבות ומתלכדות לבבואה אחת. אחר הגיעונו גלי הקול. פני המים התפרכסו, הבבואה האחת נשברה, ומעגלים־מעגלים פרצו וחגו סביבה, זה בתוך זה.

„זאבה ז' צעק הקול האחד.
„ג'דען ז' צעק האחר.

הבבואות נפרדו. רצנו, אוחזים ידיים, אל הורינו, לאורך האפיק, וראינו את הפרשים מתקדמים לעברנו, מנפנים במגלביהם כבחרבות מתהפכות.

„ארורים!“ צעקה הגברת גולדברג וניפנפה אגרוף קמוץ כלפיהם. „השפלים הללו רצו רק לעשות אותנו לצחוק. הם נתנו לנו לבנות כאן חלומות, רק כדי לספק את תאוות ההרס שלהם!“

הגברות מנדלבוים ואלקסנדרוני רצו שבורות־לב ומתייפחות. הולכתי לצדי את חוה מגן־העדן, לאורך הנהר היוצא מן הגן וזורים אל תחנת־האוטובוס.